

# Jonggehandicapten via stadsdeel aan het werk

**Dat een gemeente zich actief inzet voor werkgelegenheid van groepen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, is al lang niet nieuw meer. Het is wél nieuw dat dat gebeurt vanuit een andere dienst dan sociale of economische zaken. En dat het gaat om de doelgroep jonggehandicapten, waarvoor een gemeente niet de eerste verantwoordelijkheid heeft, maakt het helemaal bijzonder.**

**Saskia Andriessen**

Eind 2003, het Europese jaar voor de gehandicapten, organiseerde het stadsdeel Zuidoost een conferentie over de invulling van het gehandicaptenbeleid in Amsterdam Zuidoost. Dit was een activiteit van het Sociaal-Economisch Overleg SEO, dat participatie van burgers in alle facetten van het dagelijks bestaan wil versterken (zie kader). Een belangrijk onderwerp was de werkgelegenheid voor jongeren met een arbeidshandicap. Partners uit het speciaal onderwijs, de zorg, arbeidsbemiddeling en bedrijfsleven spraken de intentie uit om zich samen met het stadsdeel in te zetten om het aantal stageplekken en banen voor deze groep jongeren te vergroten. Daarvoor is de SEO-werkgroep Arbeid opgericht, die zich in eerste instantie is gaan richten op jongeren met een licht verstandelijke handicap.

**Sluitende ketenaanpak** Jeanine Hetterschij is projectmanager innovatieve projecten bij de concernstaf van het stadsdeel. Ze is van meet af aan nauw betrokken bij alle activiteiten van de werkgroep. Hetterschij: 'Onze doelstellingen zijn best ambitieus. We willen niet alleen meer stageplekken en banen voor jonggehandicapten realiseren. We willen alle jonggehandicapte jongeren in beeld krijgen die thuis zitten zonder school of werk. Een sluitende ketenaanpak dus, met als eindresultaat een zo regulier mogelijke baan. Dat betekent dat ze volop aan de

samenleving deelnemen, en minder gemakkelijk in de problemen komen. De resultaten zijn eigenlijk heel goed, mede door de actieve betrokkenheid van de gemeente. Overigens richt de werkgroep zich vanaf dit jaar op alle mensen met een arbeidshandicap in ons stadsdeel.'

## **Actieve betrokkenheid partijen**

De gemeente heeft alle belangrijke partijen in de werkgroep bij elkaar weten te krijgen. Dat zijn er heel wat. Naast het stadsdeel en UWV gaat dat om organisaties die betrokken zijn bij de arbeidstoeleiding van jongeren met een licht verstandelijke handicap: het speciaal onderwijs (de Kingmaschool), de sociale werkvoorziening (WRA-groep), een dagbestedingsorganisatie voor verstandelijk gehandicapten (Stichting AGO), een begeleid-werkenorganisatie (Stichting Instap), Trainee+ (een zeer intensief arbeidstoeleidingstraject voor schoolverlaters met een arbeidshandicap van 16 tot 23 jaar) en Psychiatrisch Centrum De Meren (AMC). Heel belangrijk is ook dat al actieve werkgevers betrokken zijn.

Hetterschij: 'De werkgroepleden zijn allemaal doeners die zo'n positie in hun organisatie hebben dat ze iets voor elkaar kunnen krijgen. We weten elkaar heel goed te vinden en maken optimaal gebruik van elkaars kennis en mogelijkheden. En gezien de betrokkenen hebben we heel wat in huis.'





**Feest** De belangrijkste en meest zichtbare activiteit die door de werkgroep wordt geïnitieerd is het organiseren van leerwerktrajecten en stages (zie kader). De leerwerktrajecten helpen de jongeren aan werkervaring en een of meer certificaten. De betrokken werkgevers maken kennis met de jongeren, wat regelmatig leidt tot in dienst nemen.

Daarnaast doet de SEO-werkgroep ook veel aan PR-activiteiten om meer werkgevers enthousiast te maken om jongeren en volwassenen met een arbeidshandicap in dienst te nemen. Werkgevers laten zien welke ervaringen collega-werkgevers daarmee hebben blijkt een goede strategie. Een brochure waarin deze werkgevers aan het woord komen ('Werken met ons is een feest'), was de aanzet.

Nog belangrijker bleek een excursie voor werkgevers langs leerwerkprojecten. De concrete opbrengst: een begeleid leerwerkproject voor zes jongeren bij Mediamarkt, twee arbeidsplaatsen bij Aditech en één bij de stadsdeelorganisatie zelf. De nieuwste PR-activiteit is het uitloven van een nieuwe prijs door stadsdeel Zuidoost voor ondernemingen in Zuidoost die werkloze jongeren aan een stageplek of baan helpen. De bedoeling van de prijs is niet alleen deze werkgevers in het zonnetje te zetten, maar ook andere werkgevers te stimuleren om hun voorbeeld te volgen.

**Ondersteuning van werkgevers** Heel cruciaal is

ook om deelnemende werkgevers op maat te ondersteunen en knelpunten ter plekke op te kunnen lossen. Dat is een van de taken die Jeanine Hetterschij al enkele jaren binnen de werkgroep op zich heeft genomen. Hetterschij: 'Elke werkgever heeft wat anders nodig. De één help ik met de administratieve rompslomp van een subsidie-aanvraag, de andere brengen we in contact met samenwerkingspartners of potentiële klanten, waaronder zeker ook het stadsdeel zelf. Op die manier reageren we als werkgroep op signalen en behoeften van ondernemers, zodat je win-winsituaties krijgt. Zo hebben we de eigenaresse van het Surinaams Buffet aan stagiaires geholpen. We hadden in Het Parool gelezen dat ze graag jongeren in een achterstandspositie een kans zou bieden, maar dat ze die niet kon vinden.'

Het is volgens Hetterschij voor een gemeente heel goed om een tijdje zo heel nauw bij de uitvoering van activiteiten betrokken te zijn.

Dan krijg je zicht op het effect van je beleid. 'Bovendien vergroot het de kans dat de experimenten slagen, ook op langere termijn, zodat je als stadsdeel echt iets neer kunt zetten en expertise opbouwt in de begeleiding en aanpak van jongeren met een arbeidshandicap.'



De rol van het stadsdeel in al deze activiteiten is veelvoudig. Heel belangrijk is de rol van stadsdeelvoorzitter Elvira Sweet, die de doelgroep een warm hart toedraagt. Zij is in voor een onconventionele aanpak en durft risico te nemen. Door haar steun is veel mogelijk. Denk aan de conferentie die de aanzet van de activiteiten was, de opzet van de SEO-werkgroep, de inzet van stadsdeelambtenaar Jeanine Hetterschij, de actieve betrokkenheid van de deelraad bij het realiseren van projecten

als de Sweet Store en het beschikbaar stellen van boerderij Langerlust voor het nieuwste leer-werkbedrijf.

### **Onconventioneel**

De inzet van de werkgroep heeft ervoor gezorgd dat steeds meer werkgevers in het stadsdeel jonggehandicapten een stageplaats of baan bieden. In totaal zijn er 84 stageplekken gerealiseerd: 29 bij werkgevers (Global Start, Surinaams Buffet, Mediamarkt, Zorginstelling Eben Haëzer en

## Leer-werkprojecten geïnitieerd door de werkgroep

### **Computerschoonmaak- en recycleproject bij Global Start**

In september 2003 zijn vier jongeren met een arbeidshandicap begonnen aan een nieuw leerwerktraject in de werkplaats van Global Start, een sociale onderneming in Amsterdam Zuidoost. Inmiddels doen twaalf jongeren werkervaring op in het schoonmaken en recyclen van computers. Drie jongeren uit de eerste groep van vier zijn in dienst gekomen van Global Start. Voortbordurend op de ervaringen in dit project financiert UWV tien extra trajecten bij Global Start voor jongeren met een arbeidshandicap die zonder enige vorm van dagbesteding of activiteit thuiszitten. Het plaatsen van de kandidaten gebeurt in nauwe samenwerking met de arbeidsdeskundige Jonggehandicapten van UWV, ook lid van de SEO-werkgroep Arbeid.

### **Begeleid leerwerkproject bij Eben Haëzer**

Sinds september 2004 doen zes jongeren met een arbeidshandicap werkervaring op bij zorginstelling Eben Haëzer in Zuidoost. Deze praktijkstage is gekoppeld aan de opleiding Zorg en Welzijn bij het ROC, MBO-niveau 1, aangepast voor het voortgezet speciaal onderwijs. Als de jongeren hun diploma hebben, worden ze via het Zorgloket naar een baan in de zorg bemiddeld. Bij het Zorgloket zijn alle P&O-afdelingen van de zorginstellingen in Zuidoost aangesloten. Het loket is ondergebracht bij het CWI.

### **Leerwerkbedrijf Columbus**

Stichting AGO en de Kingmaschool / Trainee + hebben samen leerwerkbedrijf Columbus opgericht, dat van september 2004 tot en met december 2005 de catering heeft verzorgd in het stadsdeelkantoor in Zuidoost. Dagelijks zijn hier zo'n acht jongeren onder intensieve begeleiding van de bedrijfsleiding en een leerkracht van school opgeleid tot gediplomeerd horeca-

assistent. Vanaf 2006 verzorgt het leerwerkbedrijf de catering in een buitenvestiging van het stadsdeel.

### **Leerwerkbedrijf Sweet Store**

Half december 2004 is de Sweet Store geopend, een delicatessenwinkel met een koffiehok op een A-locatie in winkelcentrum de Amsterdamse Poort. In een periode van vijf jaar worden hier minimaal zestig jongeren met een arbeidshandicap onder intensieve begeleiding voorbereid op een betaalde baan in de detailhandel en horeca. Tot nu toe hebben hier 35 jongeren een leerwerktraject gevolgd, van wie er 13 inmiddels een betaalde baan hebben. 23 jongeren hebben 1 of meer landelijk erkende branchecertificaten behaald en 4 jongeren volgen een vervolopleiding op het ROC.

### **Leerwerkbedrijf Langerlust**

Samen met stadsdeel Zuidoost ontwikkelen de WRA Groep en Stichting Werkwijs / Trainee + een nieuw leerwerkbedrijf waar jaarlijks 100 jongeren en volwassenen met een zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt een intensief begeleid leerwerktraject kunnen volgen en werkervaring kunnen opdoen in de horeca, administratie, groen, schoonmaak, onderhoud en techniek. Het gaat hier om groepen die heel moeilijk zijn in te passen in bestaande projecten en regulier beleid en voor wie nog geen of nauwelijks zinvolle dagbesteding of leerwerktrajecten bestaan. Het leerwerkbedrijf is gevestigd in boerderij Langerlust, die eigendom is van het stadsdeel. De WRA gaat het leerwerkbedrijf exploiteren en verzorgt samen met Trainee de leerwerktrajecten. Het nieuwe Trainee + project in Langerlust wordt structureel gefinancierd door UWV. Het leerwerkbedrijf bestaat uit een vergadercentrum en een pannenkoekenhuis met tuinen, speeltuin, boten en fietsen.



het stadsdeel zelf) en 55 bij de leerwerkbedrijven Sweet Store en Columbus. Voor 25 jongeren is een baan gerealiseerd: bij Aditech, Praxis, C1000, Global Start, Surinaams Buffet, Sweet Store, Columbus en het stadsdeel.

### Versterken van participatie

'Het versterken van participatie van de burgers in alle facetten van het dagelijks bestaan' is het motto van het stadsdeelbestuur van Amsterdam Zuidoost. Het gaat dan om het ontwikkelen van een structuur waarin burgers en organisaties op een effectieve manier meedoen aan het tot stand komen en uitwerken van beleid, waaronder ook het sociaal-economisch vernieuwingsbeleid. Het ontwikkelen van lokale partnerschappen is daarbij een centraal begrip. Met dit doel is in 2003 het Sociaal-Economisch Overleg opgericht (zie [www.seozuidoost.nl](http://www.seozuidoost.nl)).

Het stadsdeel heeft nu een goed beeld van hoe je succesvol een moeilijker doelgroep aan een stage- of werkplek helpt en wil dat ook uitdragen. Stadsdeelvoorzitter Elvira Sweet: 'Laatst zag ik hoe jongeren uit het gedragsproject van de Kingmaschool het eerste bootje aan het bouwen zijn voor Langerlust. De projectleider van Trainee + vertelde me dat ze één van de jongens voor het eerst zag lachen terwijl hij met een grote schuurmachine in de weer was. Een andere jongen verschijnt al nooit meer op school, maar komt wel elke week zelf naar de loods om mee te helpen in het botenbouwproject. Samen met onze partners proberen we zo veel mogelijk stageplekken en banen voor deze jongeren te creëren, bij bestaande bedrijven maar zo nodig ook binnen leerwerkbedrijven als de Sweet Store of nu Langerlust, die we speciaal hiervoor opzetten. Ik geloof in deze aanpak, waarmee we voorop lopen in Amsterdam. Maar wat hier kan, kan in andere stadsdelen ook!'

**Saskia Andriessen** werkt als onderzoeker bij TNO ([saskia.andriessen@tno.nl](mailto:saskia.andriessen@tno.nl)).

### Bestekjes

# Bestekjes

## Manifest Sociale Alliantie aangeboden

Lodewijk de Waal, voormalig FNV-voorzitter, heeft in Nieuwspoor het Sociaal Manifest van de Sociale Alliantie aan de regering aangeboden. In het manifest is informatie over armoede en armoedebestrijding gebundeld.

De FNV en de Sociale Alliantie stellen in het manifest *Meetellen en meedoen* dat mensen op of onder het sociaal minimum moeten worden ondersteund. Zij moeten maximaal fiscaal voordeel krijgen. Mensen in de bijstand moeten makkelijker toegang hebben tot bijzondere

bijstandsgelden.

Ook zelfstandigen en freelancers moeten op steun kunnen rekenen. Het risico dat zij in de armoede belanden is viermaal zo hoog als dat van mensen in loondienst. Bovendien hebben zzp'ers vaak perioden dat het er niets te verdienen valt.

## CWI doet meer voor ouderen

Het CWI verhoogt het doel om meer oudere werklozen aan een baan te helpen. Het is de bedoeling dat driehonderd consulenten de komende twee jaar 30.000 werkloze 45-plussers uit de kaartenbakken halen.

Vooralsnog profiteren werkloze

45-plussers niet van de aantrekkelijke economie. Bij het CWI stonden deze zomer circa 230.000 werklozen in deze leeftijdsgroep ingeschreven. De kans dat zij binnen een halfjaar werk vinden is minder dan 10 procent, stelt CWI-voorzitter Rens de Groot. Die kans neemt alleen maar af naarmate ze langer werkloos zijn.

Meer ouderen kunnen aan het werk worden geholpen door samenwerking tussen CWI, werkgeversorganisaties VNO-NCW en MKB-Nederland, brancheorganisaties ABU (uitzendsector) en Boaborea (reïntegratiebedrijven).

De werkgeversorganisaties heb-

ben toegezegd hun achterban te vragen bij het vervullen van vacatures nadrukkelijk ook naar ouderen te kijken. Ook blijft de regiegroep Grijs Werkt in opdracht van het departement tot begin 2008 campagne voeren om negatieve beeldvorming bij werkgevers over oudere werknemers weg te nemen.

## Ex-WAO'ers kansloos op arbeidsmarkt

De herkeuringnormen voor de WAO zijn zo streng dat ook UWV en de reïntegratiebedrijven erkennen dat er werknemers gezond worden verklaard die kansloos zijn op de arbeidsmarkt. FNV en cliënten-